

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

AO Digitalisering 10-12-2020

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagenm
3-12-2020	20-0643/CS	Claartje Sadée, c.sadee@iederin.nl	

Geachte heer, mevrouw,

Op 10 december staat het Algemeen Overleg Digitalisering op de agenda van uw commissie. Twee onderwerpen op de agenda zijn van groot belang voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperking¹ en ouderen:

1. Voortgang rond de aanpak Digitale Toegang
2. Verbeteren Dienstverlening burgers (van website en apps).

In deze brief geven wij u graag een aantal aandachtspunten mee voor het debat.

Zelfstandig en volwaardig deelnemen aan de digitale samenleving

Iedereen moet *zelfstandig en volwaardig* kunnen deelnemen aan de digitale samenleving. Dit geldt ook voor mensen met een beperking en ouderen.

Digitale inlogmiddelen, websites en apps moeten daarom - behalve veilig en betrouwbaar - ook toegankelijk, begrijpelijk en gebruiksvriendelijk zijn. Daarnaast blijven alternatieven noodzakelijk voor mensen die niet digitaal vaardig kunnen worden of deze vaardigheid verliezen.

Ervaringsdeskundigen dienen structureel betrokken te worden bij digitale ontwerpprocessen bij de overheid. Dit is bovendien een verplichting in het VN-verdrag Handicap. Pas dan wordt digitale informatie en dienstverlening echt toegankelijk en bruikbaar.

¹ Hierna te noemen: mensen met een beperking

Bezoekadres
Churchillaan 11
3527 GV Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

KvK 30250451
Bank NL28 ABNA 0973 89 41 21

Voortgang digitale toegang

Digitale inlogmiddelen naast veilig ook toegankelijk en gebruiksvriendelijk

Door de aanpak van digitale toegang geheel te richten op een hogere veiligheid en betrouwbaarheid, komen de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid onder druk te staan. Zo is de tweestapsidentificatie en het gelijktijdig moeten bedienen van twee apparaten voor mensen met een beperkte handfunctie niet mogelijk. Daardoor zijn deze inlogmiddelen niet toegankelijk. De voortgangsrapportages Digitale Toegang² bevestigen de volledige focus op veiligheid en betrouwbaarheid.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- hoe hij ervoor zorgt dat digitale inlogmiddelen en –processen bij de overheid - naast betrouwbaar en veilig - óók toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn voor mensen met een beperking en ouderen, conform het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid?

Regelen machtigen wettelijke vertegenwoordigers

Het machtigen van een wettelijk vertegenwoordiger om gebruik te maken van DigiD is géén optie voor mensen met een ernstig verstandelijke beperking en mensen met bijvoorbeeld dementie. In het regeerakkoord staat daarom, dat er een machtigingsfunctie komt voor wettelijke vertegenwoordigers. De staatssecretaris heeft in 2018 toegezegd dit te regelen. Dit is niet gebeurd. Wettelijk vertegenwoordigers zijn daarom genoodzaakt 'zichzelf te machtigen' om een DigiD aan te vragen en te gebruiken en zijn hiermee noodgedwongen in overtreding.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Wanneer de machtigingsfunctie voor DigiD voor de – door de rechter benoemde - wettelijk vertegenwoordigers geregeld is?

Verbeteren dienstverlening (toegankelijkheid websites en apps)

Versnel het toegankelijk maken van websites en apps

Het verbeteren van de digitale dienstverlening van de overheid richt zich voor een groot deel op het digitaal vaardiger maken van de burger. Het toegankelijk maken van overheidswebsites en apps blijft hierbij sterk achter. Een te groot aantal websites heeft geen toegankelijkheidsverklaring terwijl dit vanaf 23 september verplicht is.

² 1) 26643-711 Voortgangsrapportage Digitale Toegang, (2) Assuranceonderzoek PWC en (3) 34972-51 Uitvoering moties publiek-privaat stelsel

Het voortgangsbericht Verbeteren Dienstverlening en de beantwoording van de Kamervragen van 24 september³ bevestigen dit beeld. De staatssecretaris stelt dat de activiteiten van het ministerie niet het gewenste resultaat hebben en meer prioriteit noodzakelijk is. Hij zet zogenoemde toegankelijkheidsteams in die overheden zullen aanjagen en adviseren. Eind 2021 stuurt hij de tweede kamer een voortgangsrapportage.

Wij missen zaken die noodzakelijk zijn voor het versneld verbeteren van de toegankelijkheid. Zorg voor juridische inbedding van toegankelijkheid in inkoopvoorwaarden en bij leveranciers en controleer en publiceer software en ICT diensten die aantoonbaar toegankelijk zijn. Gedegen halfjaarlijkse rapportages voor de komende drie jaar dragen bij aan monitoring en toezicht.⁴

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Of hij bereid is te zorgen voor een versnelde verbetering van de digitale toegankelijkheid met behulp juridische inbedding in inkoopvoorwaarden, het controleren en publiceren van toegankelijke software en ICT diensten en het publiceren van halfjaarlijkse rapportages voor de komende drie jaar ten behoeve van monitoring en handhaving?

Betrek mensen met een beperking en ouderen (inclusief ontwerpen)

Mensen met een beperking en ouderen dienen vanaf het begin betrokken te worden bij beleid en ontwerpprocessen (inclusief ontwerpen). Pas dan wordt digitale informatie en dienstverlening echt toegankelijk, begrijpelijk en gebruiksvriendelijk.

In de voortgangsrapportages wordt geen melding gemaakt van het belang van inclusief ontwerpen. We lezen niets over het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de pilots rond digitale identificatiemiddelen of bij de toegankelijkheidsteams van het ministerie. Evenmin is het betrekken van ervaringsdeskundigen als onderwerp opgenomen in de model toegankelijkheidsverklaring. Wij vragen ons af hoe de overheid de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid borgt in beleid en digitale ontwerpprocessen.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Hoe hij ervoor zorgt dat toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid worden geborgd in beleid en digitale ontwerpprocessen van de overheid en ouderen en mensen met een beperking vanaf het begin worden betrokken?
- Of hij bereid is om ervaringsdeskundigen toe te voegen aan de toegankelijkheidsteams van het ministerie.

³ (1) 29362-287 Voortgangsbericht en (2) 2020-0000631288 Beantwoording Kamervragen 24 september (brief 29 oktober)

⁴ Zie de aanbevelingen uit de nulmeting van 2019 van Stichting Accessibility (i.o.v. het Rijk).

Wij vertrouwen erop dat u aan deze punten aandacht besteedt en wensen u een goed overleg.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

Ellis Jongerius
Directeur LFB

Marcel Sturkenboom
Directeur a.i. KBO-PCOB

Luuk-Jan Boon
Directeur Oogvereniging

Wil Verschoor
Directeur Stichting
Hoornmij.NVVS

Alice van der Garde
Voorzitter a.i. Dovenschap

Marjan ter Avest
Directeur MIND

Marcel Timmen,
Directeur Spierziekten
Nederland

Dickie van der Kaa
Directeur KansPlus

Geert Benjamins
Voorzitter EMB Nederland

Jacob Zuurmond
Voorzitter Dwarslaesie
Organisatie Nederland